

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος: Πρόγραμμα «Νέα Γεωργία για τη Νέα Γενιά»

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) δίνει το παρόν τώρα και στη γεωργία μέσω του προγράμματος «Νέα Γεωργία για τη Νέα Γενιά» και συγκεκριμένα με τη δημιουργία του πρώτου στην Ελλάδα Κέντρου Καινοτομίας του Τροφίμου και Θερμοκοιτίσας Αγροδιατροφικών Επιχειρήσεων, το οποίο πρόκει-

Αμερικανική Γεωργική Σχολή

Η πρωτοβουλία του ΙΣΝ μού θύμισε την επίσης αξιόλογη πρωτοβουλία του διανοούμενου Αμερικανού εκπαιδευτή Dr. John Henry House και της συζύγου του Susan Adeline, που ίδρυσαν το 1904 την Αμερικανική Γεωργική Σχολή (ΑΓΣ) στα προάστια της Θεσσαλονίκης. Η ΑΓΣ, πέρα από τις γαλοπούλες που εκτρέφει κάθε χρόνο και όλοι γνωρίζουμε, έχει προσφέρει τεράστιο έργο στην ελληνική γεωργία. Σκοπός της Σχολής εξαρχής ήταν να εκπαιδεύσει τους αποφοίτους της ώστε να επιτύχουν στη γεωργία και διαχρονικά να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, πράγμα το οποίο πέτυχε στα σχεδόν 120 χρόνια ζωής της.

Σήμερα η ΑΓΣ προσαρμόζει τη γεωργική εκπαίδευση και την εκπαίδευση στις ανάγκες του 21ου αιώνα, παραμένοντας πιστή στις αρχές της και στην υπεραιώνια παράδοση βιωματικής μάθησης.

Σταύρος Νιάρχος-Ναυτιλία

Το σημερινό άρθρο μου έχει δύο άξονες. Ο πρώτος αφορά το γεγονός ότι γνωρίζω από πρώτο χέρι, σαν άνθρωπος της ναυτιλίας, την τεράστια συμβολή του Σταύρου Νιάρχου στη ναυτιλία και εν συνεχεία την επίσης τεράστια προσφορά του Ίδρυματός που φέρει το όνομά του, στην Ελλάδα και διεθνώς. Δράττομαι της ευκαιρίας να αποτίσω φόρο τιμής στη μνήμη του γιατί πολλοί από μας, καθώς και πολλές εταιρείες, οφείλουν την όποια επιτυχία τους και στον Σταύρο Νιάρχο. Αυτός έβαλε τα θεμέλια της μεταπολεμικής ναυπηγικής και ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας στη χώρα μας, ιδρύοντας το πρωτοκλασάτο, για τα διεθνή δεδομένα, ναυπηγείο Σκαρμαγαγκά με τα διάφορα παρελκόμενα, τεχνικές σχολές κ.λπ., καθώς και τη ναυτιλιακή του εταιρεία, η οποία υπήρξε μήτρα δημιουργίας στελεχών άλλων νεοφανών επιχειρήσεων.

Επιγραμματικά αναφέρω ότι τα ναυπηγεία Σκαρμαγαγκά έχουν δημιουργηθεί με τέτοιο όραμα, που η μεγάλη δεξαμενή των 500.000 τόνων είναι ακόμη και τώρα μία από τις μεγαλύτερες του κόσμου και δυστυχώς, όπως έχω γράψει επανειλημμένως, παραμένει κλειστή.

Πρόεδρος των Ελληνικών Ναυπηγείων, για τριάντα σχεδόν χρόνια, ήταν ο αγαπημένος ανηψιός του Σταύρου Νιάρχου, Κωνσταντίνος Δρακόπουλος, τον οποίο γνώριζα προσωπικά. Θυμάμαι ότι κάποια χρονιά ο Νιάρχος κατασκεύαζε μαζικά δεκαπέντε πλοία στα ναυπηγεία και υπήρχε μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ των προμηθευτών. Η **Τεχνάβα**, ως αντιπρόσωποι των Δανών, δώσαμε προσφορά για λέβητες και μας ειδοποίησαν από τα ναυπηγεία ότι έχουμε εγκριθεί εμείς και μία άλλη ανταγωνιστική εταιρεία και να προτείνουμε τελική τιμή για να πάρουμε τη δουλειά. Πράγματι δώσαμε καλύτερη τιμή και όταν ο ανταγωνιστής έμαθε ότι η παραγγελία θα δινόταν σε μας, έστειλε τέλεξ ότι μειώνει περαιτέρω την προσφορά κατά 10%. Αυτό για το μέγεθος της παραγγελίας σήμαινε κέρδος πολλών εκατομμυρίων δραχμών. Παρόλα αυτά, η διοίκηση των ναυπηγείων, προς τιμή τους, όχι μόνο δεν εκμεταλλεύτηκαν την έκπτωση που τους έκανε τελευταία στιγμή και ουσιαστικά παράτυπα ο ανταγωνιστής, αλλά απέκλεισαν τη συγκεκριμένη εταιρεία από όλους τους επόμενους διαγωνισμούς. Αυτή η απόφαση διαπνέεται από επαγγελματικό ήθος και δεοντολογία.

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος είναι γνωστό σε όλους λόγω του Κέντρου Πολιτισμού στο Φάληρο. Όταν, όμως, βρέθηκα σε ένα μικρό χωριό στη Βόρεια Ελλάδα και ρώτησα για ένα πολύ ωραίο κτίριο, μου είπαν ότι είναι πολιτιστικό κέντρο, δωρεά του ΙΣΝ. Ότι έχει δημιουργηθεί από το Ίδρυμα έχει, θα έλεγα, τη σφραγίδα της τελειότητας, σαν να έχει κληρονομήσει το DNA αυτού του μεγάλου οραματιστή επιχειρηματία, που ήξερε πώς να οργανώνει επιτυχημένες διαχρονικά επιχειρήσεις, ιδρύματα, κ.λπ.

Από το αλέτρι...

Ο δεύτερος άξονας του άρθρου μου είναι σχετικός με τη γεωργία, για την οποία έχω σχετική ίδια πείρα, μιας και ο πατέρας μου ήταν και παραγωγός εσπεριδοειδών στη Χίο.

Ο αγροτικός τομέας ήταν από πάντα ένας απ' τους βασικότερους **τομείς απασχόλησης** και βασικός πυλώνας ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Παραθέτω ορισμένα στατιστικά στοιχεία, που καταδεικνύουν με σαφήνεια τη συμβολή του αγροτικού τομέα στη χώρα μας, που είναι πολύ μεγαλύτερη από τη μέση συμμετοχή των αντίστοιχων μεγεθών της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, η έκταση των κυρίως αγροτικών περιοχών φτάνει στη χώρα μας στο 82%, όταν στην Ευρώπη των 28 ο μέσος όρος δεν ξεπερνάει το 52%. Επίσης, ο πληθυσμός των αγροτικών περιοχών φτάνει στην Ελλάδα στο 44%, όταν στην Ευρώπη δεν ξεπερνάει το 23%.

Ο κάποτε σημαντικότερος αυτός κλάδος, **δεν κατάφερε να μείνει ανεπηρέαστος στα χρόνια της κρίσης**, ενώ το ποσοστό συμμετοχής του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της Ελλάδας συρρικνώθηκε από 18,3% σε 4,2% τη περίοδο 1970 - 2016.

Με βάση τα στοιχεία της Eurostat, ο γεωργικός τομέας συμβάλει στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) κατά 2,9%, ενώ ταυτόχρονα καλύπτει το 14% της απασχόλησης. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 1,2% και 5%.

Με άλλα λόγια, ένας τομέας που κάποτε ήταν ένας απ' τους βασικότερους κλάδους απασχόλησης και σημαντική πηγή εισόδων, άρχισε σιγά - σιγά να υποχωρεί, ακολουθώντας και τη διεθνή τάση. Στην Ελλάδα, βέβαια, σε αυτό συνετέλεσε, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, το "καρκίνωμα" των συνεταιρισμών με κομματικό συνδικαλισμό, ανεπαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση και προπάντων καπάτους αργόσχολους που καρπώνονταν το μεγαλύτερο κομμάτι της πίτας του κόπου των αγροτών. Υπάρχουν και άλλοι λόγοι, όπως το φαγοπότη των ευρωπαϊκών πακτωλών τη δεκαετία του '80 κυρίως, για επιδοτήσεις και δημιουργία αναπτυξιακών υποδομών που τάχα θα καθιστούσαν ανταγωνιστικά τα αγροτικά προϊόντα... και διηγώντας τα να κλαίει.

Επανερχομαι στο σήμερα, για να επισημάνω αυτό που και άλλοι διαπιστώνουν, ότι η κρίση έχει και τη θετική της πλευρά. Στην προσπάθεια αναζήτησης διεξόδου από τη δυσμενή κατάσταση, πολύ συχνά γίνεται αναφορά **στη στροφή που παρατηρείται στον πρωτογενή τομέα της γεωργίας**. Νέοι άνθρωποι, προκειμένου να ξεφύγουν από το φάσμα της ανεργίας, στρέφονται στις αγροτικές εργασίες ή χρησιμοποιούν τη δύναμη της τεχνολογίας για να δώσουν λύσεις σε βασικά προβλήματα του κλάδου και να αυτοματοποιήσουν διαδικασίες που φάνταζαν δαιδαλώδεις. Στο μέλλον αναμένεται ο αγρότης να διευθύνει την αυτοματοποιημένη παραγωγή του, καθισμένος μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή του.

Επίσης, μελετώντας το πρόγραμμα της συμβολαϊκής γεωργίας, που έχει προωθηθεί τα τελευταία χρόνια κυρίως από την Τράπεζα Πειραιώς, διαπίστωσα ότι αποτελεί μια από τις σημαντικότερες τάσεις της σύγχρονης αγροτικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Με απλά λόγια, επειδή ο παραγωγός και μεν παράγει ένα προϊόν, όμως του λείπουν όλα τα υπόλοιπα που διαθέτουν οι βιομηχανίες (χρηματοδότηση, τεχνονομία, διάθεση του προϊόντος στην αγορά κ.λπ.) έρχεται το πρόγραμμα της συμβολαϊκής γεωργίας που διαθέτει τους τρεις απαραίτητους κρίκους της αλυσίδας, το παραγωγικό, το χρηματοδοτικό και το μεταποιητικό.

Βλέπω με αισιοδοξία αυτές τις πρωτοβουλίες και δεν μπορώ να μη θυμάμαι πόσος δρόμος έχει διανυθεί από όταν σπούδαζα στο Μόναχο. Τότε ο θείος ενός συμφοιτητή μου από τη Βόρεια Ελλάδα, είχε την έμπνευση να βάλει όλα τα λεφτά του σε μια «επιχείρηση» εξαγωγής καρπουζιών στη Γερμανία. Έφερε δύο βαγόνια καρπούζια με το τρένο και προσπαθούσε στην αρχή μόνος του και μετά όλοι μας, μέσω του φοιτητικού συλλόγου, να τα διαθέσουμε στην αγορά. Δυστυχώς δεν τα καταφέραμε, γιατί έλειπαν οι τυπικές διατυπώσεις... και ο θείος προστέθηκε στο φτωχικό μου συσσίτιο και στο τέλος τσοντάραμε για το εισιτήριο της επιστροφής του στην πατρίδα.

Τώρα η Ελλάδα διαθέτει υψηλής ποιότητας προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) καθώς και παγιωμένα δίκτυα διανομής σε όλο τον κόσμο.

... στο Κέντρο Καινοτομίας Τροφίμου

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος με τη δημιουργία του Κέντρου Καινοτομίας του Τροφίμου, έχει ως στόχο τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και επιχειρηματικότητας για τους νέους στον ελληνικό αγροδιατροφικό τομέα. Το Πανεπιστήμιο Rutgers του Νιου Τζέρσεϊ των ΗΠΑ ηγείται αυτού του πολυετούς και πρωτοποριακού προγράμματος σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Αμερικανική Γεωργική Σχολή. Το πρόγραμμα φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν "κόμβο", που θα συνδέει όλους τους συντελεστές του αγροδιατροφικού τομέα της χώρας μας, προσφέροντας εξειδίκευση και πρακτικές λύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του, επικεντρώνεται στις εξής δράσεις:

- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
- Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων
- Αμεβόμηνη απασχόληση και επαγγελματική ανάπτυξη
- Καθοδήγηση και συμβουλευτική
- Δημιουργία υποδομών
- Στήριξη της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας
- Ενημέρωση και δικτύωση
- Στήριξη της περιφερειακή ανάπτυξης

Θα έχετε πιθανόν, ακούσει για το μπιφτέκι χωρίς κρέας. Είναι ένα προϊόν του Κέντρου Καινοτομίας Τροφίμων του εν λόγω Πανεπιστημίου.

Το Impossible Burger διατίθεται πλέον σε 7.000 εστιατόρια παγκοσμίως και η εταιρεία έχει προσθέσει ήδη τρίτη βάρδια παραγωγής, ενώ σχεδιάζει να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις της, καθώς μάλιστα το «μπιφτέκι χωρίς κρέας» διατίθεται και σε καταστήματα λιανικής πώλησης. Εκτός των άλλων, το συγκεκριμένο προϊόν συμβάλλει στην ουσιαστική μείωση του μεθανίου στην ατμόσφαιρα, καθώς τα αέρια που παράγονται στο πεπτικό σύστημα των αγελάδων, ευθύνονται για το 44% περίπου των εκπομπών μεθανίου που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριότητα.

Ο κόσμος αλλάζει, μαζί και η Ελλάδα και το ΙΣΝ, ένας από τους μεγαλύτερους φιλανθρωπικούς οργανισμούς παγκοσμίως, ενισχύει ουσιαστικά αυτή την αλλαγή προς το καλύτερο.